

Stanisław Madajski, Krzysztof Cyrek, Konrad Jażdżewski

Przywóz, pow. Wieluń. Stanowisko 1 a

Informator Archeologiczny : badania 7, 155

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PRZYWÓZ, pow. Wieluń
Stanowisko 1 a

Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne
w Łodzi

Badania prowadzili Stanisław Madajski
oraz mgr Krzysztof Cyrek / autor sprawa-
wodania/, pod kierownictwem prof. dr
Konrada Jażdżewskiego, Finansował WKZ
w Łodzi. Ośmy sezon badań. Osada przemy-
słowa z okresu wpływów rzymskich.

Przebadano dalszych 41 odcinków / 5 x 5m/, co stanowi powierzchnię 1025 m²;
łącznie z dotychczasowymi badaniami przekopano 5150 m². Głównym celem prac
było uchwycenie krańców osady od strony południowej, zachodniej i północnej. Wydaje
się, że cel ten został osiągnięty.

Dla lepszego poznania morfologii terenu wykonano na linii północ-południe / od
kurhanu nr 2 do brzegu Warty/ dokładne pomiary niwelacyjne. Okazało się, że osada
zajmuje znaczną część niższej terasy lewego brzegu Warty, od brzegu rzeki do znisz-
czonej procesami stokowymi krawędzi wyższej terasy. Od strony południowej osad-
nictwo dochodziło do samego brzegu rzeki, który w tym miejscu nie uległ przesunię-
ciu aż do czasów współczesnych. Zostało to spowodowane ciągłą akumulacją wzdłuż
linii brzegowej jałowej warstwy napływowej pochodzącej ze stoku wyższej terasy. Na
północny - wschód od centrum osady natrafiono na "dzielnicę przemysłową". Obok
dużej ilości żużli i gruzu podymarkowego odkryto kilka obiektów o charakterze hut-
niczym. Zaliczyć do nich należy: dwie kotłowniki dymarkowe, cztery paleniska związane
z wytopem żelaza / w tym jedno z zachowaną drewnianą obudową/ oraz doły, gdzie
wyrzucano odpady produkcyjne i fragmenty rozbitych dymarek. Szczególnie interesu-
jąca jest dymarka, w której proces wytopu nie został dokończony. Prawdopodobnie
na skutek nagłego zagaszenia dymarki, zachował się wkop wypełniony, lekko tylko
przepsaloną gliną "kożuch" półproduktu, w którym nie doszło jeszcze do wytrącenia
"czystego" żelaza.

W części osady, grupującej obiekty mieszkalne, odkryto dalsze trzy półkiermian-
ki, prawdopodobnie o konstrukcji słupowej.

Z zabytków ruchomych obok dużej ilości fragmentów rozmaitych form cerami-
cznych, wystąpiły przęśliki, fragmenty ostrzy siekier, toporów lub ciosel, żelazne dłu-
tko i noże, gwoździe oraz prawdopodobnie fragment haczykowatego klucza. Ciekawym
znaleziskiem był kołec od brązowej sprzączki do pasa ze śladami inkrustacji szkli-
wem lub emalią - w prostokątnej komórcie u nasady kołca. Ten typ sprzączki należy
datować wg. N. Aoberga na wczesny okres wędrówek ludów / koniec IV w. n. e. -
V. w. n. e. / . Przedmiot ten został najprawdopodobniej zagubiony później na tym ob-
szarze. Dlatego odkrycie to nie wpływa na zmianę dotychczas ustalonej chronologii
omawianej osady, którą zabytki datują dość jednoznacznie na czas od połowy II-go
wieku do około połowy III-go n. e. / okresy B₂ i C₁ wg. schematu H. J. Eggensa / .

Nie dały pozytywnego rezultatu poszukiwania ewentualnego trzeciego kurhanu
oraz związanego z osadą cmentarzyska płaskiego.

Badania będą kontynuowane.